

Turvallisuuden merkit - ratkaisukeskeinen työskentelyote lastensuojelutyössä

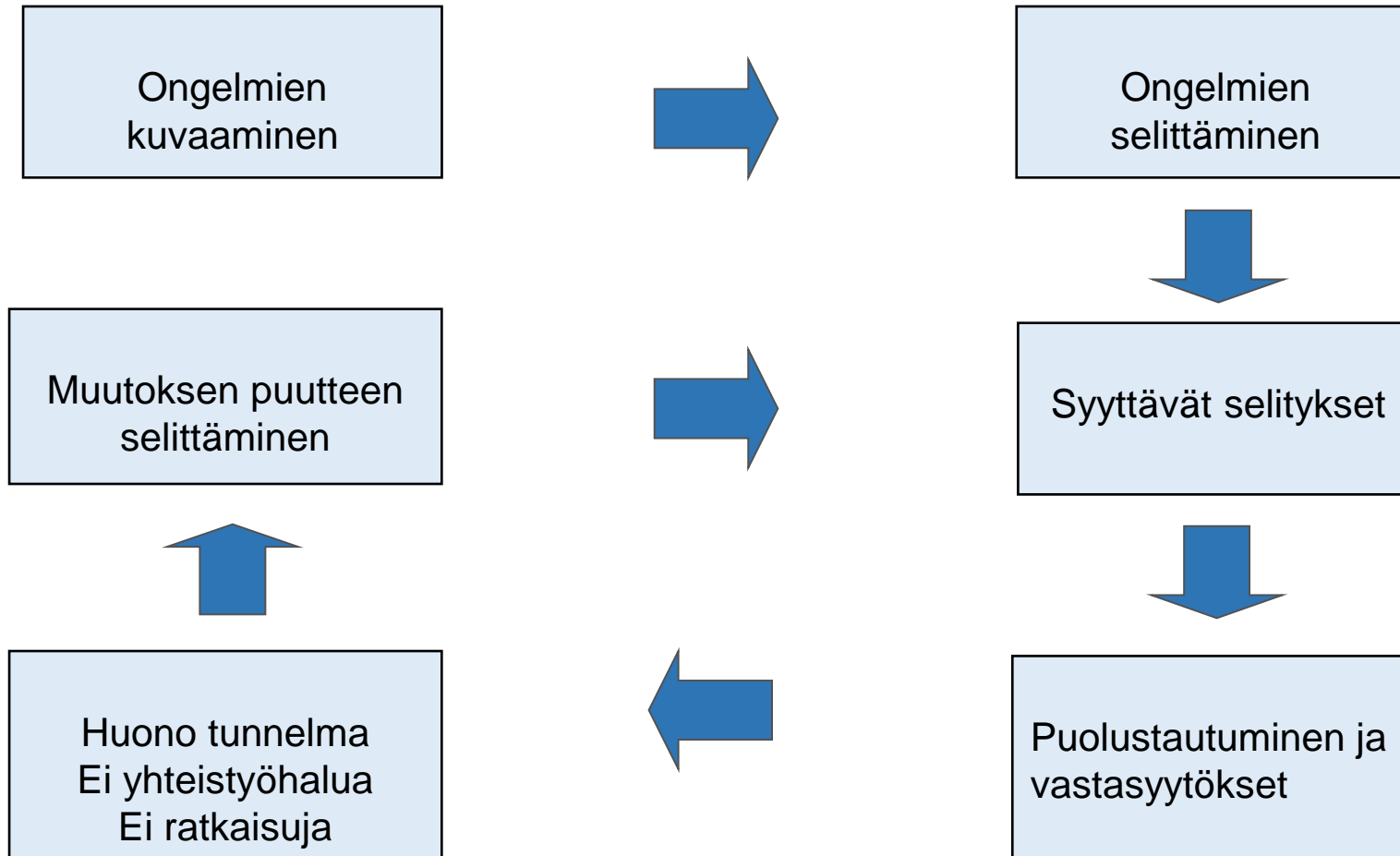
Tapani Ahola

lti Lyhytterapiainstituutti
Helsinki Brief Therapy Institute

Miksi ratkaisukeskeinen lähestymistapa?

Ongelmapuhe	Ratkaisupuhe
Ongelmien kuvaaminen	Muutostoiveiden/ tavoitteiden kuvaaminen
Kielteisen kehityksen huomioiminen	Myönteisen kehityksen huomioiminen
Ongelmien syiden miettiminen	Myönteisien kehityksen selittäminen
Taustatekijöiden pohtiminen	Aikaisempien onnistumisten kartoittaminen
Esteiden ja rajoitusten näkeminen	Mahdollisuuksien ja voimavarojen tutkiminen
Suora ja epäsuora syyllistäminen	Kiitosten ja ansion jakaminen edistymisestä

Ongelma-noidankehä

**Hyvien
asioiden
talo**

**Huolien
talo**

**Toiveiden
talo**

Turvallisuuden merkit (Signs of Safety)

- Andrew Turnell & Steve Edwards
- Puheeksi ottamisen menetelmä
- Pois holhoavasta asenteesta kohti asiakkaan omaa toimijuutta
- Tavoitteena todellinen ja vaikuttava yhteistyö
- Tavoitteena todellinen ja vaikuttava yhteistyö
- Riskien kartoittaminen yhdessä perheen kanssa
- Perheen vahvuuksien ja voimavarojen hyödyntäminen
- Lupa keskusteluun pyydetään aina

Avainkysymykset

1. Mistä ollaan huolissaan (turvattomuutta ja pelkoa aiheuttavien tilanteiden kuvaaminen)?
2. Mitkä asiat ovat perheessä hyvin (vahvuuksien ja muutostoiveiden kartoittaminen)?
3. Mitä turvallisuuden tunteen saavuttaminen takaisin vaatii (turvallisuussuunnitelma pieniin askeliin eriteltynä)?

Kolme taloa

- Lapsia haastatellaan piirtämällä kolme taloa paperille.
- Taloja ovat hyvien asioiden talo, huolien talo ja haaveiden ja toiveiden talo.
- Keskustelu aloitetaan aina hyvien asioiden talosta.
- Kolmen talon kautta saadun tiedon kanssa jatketaan työskentelyä vanhempien kanssa.
- Keskustelua käydään siitä, miten ja mistä asioista perheen turvallisuuden tunne niin lasten kuin aikuistenkin osalta jatkossa muodostuu ja miten sitä vahvistetaan.

Hyvien asioiden talo

- Tässä on talo, jonka nimi on ”hyvien asioiden talo”. Siellä on kaikkia niitä kivoja ja tärkeitä asioita, joita sinun elämässäsi on. Kerro minulle näistä asioista.
- Milloin täällä talossa on mukavinta ja turvallisinta? Mitä silloin tehdään ja kenen kanssa?
- Mitä sinä teet tässä talossa mieluiten?
- Missä asioissa sinä olet taitava? Missä sinä olet äidin mielestä taitava? Entä isän mielestä? Entä _____ (lapsen nimeämiä tärkeitä ihmisiä) mielestä?

Huolien talo

- Tämä talo on nimeltään huolien talo. Sieltä löytyvät kaikki sellaiset asiat, jotka sinua huolettavat tai pelottavat.
- Mitkä asiat sinua huolettavat (vähän, melko paljon, todella paljon)?
- Mistä tai kenestä olet eniten huolissasi? Mitä pelkääät silloin tapahtuvan?
- Millaisia tällaiset tilanteet ovat? Mikä silloin auttaa?
- Kenelle silloin voisi asioista kertoa?

Haaveiden ja toiveiden talo

- Tämä kolmas talo on haaveiden ja toiveiden talo. Minkä värinen sen pitäisi sinun mielestäsi olla? Tästä talosta löytyvät sellaiset asiat, joista sinä haaveilet.
- Mitä sinä hyviä asioita toivoisit perheessäsi tapahtuvan tulevaisuudessa?
- Mitä te silloin teette? Keitä kaikkia on mukana? Mitä silloin syödään?
- Muita tarkentavia kysymyksiä.

Keskustelu vanhempien kanssa

- Hyvien asioiden talon kohdalla
 - Lapsenne _____ kertoi, että nämä asiat ovat kotonanne hyvin. Miten toimimalla nämä asiat on saatu kuntoon?
 - Miten varmistetaan, että ne ovat jatkossakin kunnossa?
 - Mitkä muut asiat ovat mielestänne kunnossa? Miten ne pysyisivät jatkossakin kunnossa?
- Huolien talon kohdalla
 - Lapsen esiin tuomien huolien kautta vanhempien kanssa mietitään, miten perheen elämäntilanteeseen voitaisiin palauttaa turvallisuudentunne.
 - Kun toimenpiteet huolta aiheuttavien asioiden voittamiseksi tulevat perheeltä itseltään, he myös sitoutuvat niiden toteuttamiseen.
- Haaveiden ja toiveiden talon kohdalla
 - Ihmisten kuvaamissa haaveissa näkyvät heidän arvonsa ja ihanteensa. Lasten kuvaamat haaveet haastavat vanhemmat pohtimaan samoja asioita. Huolien työstäminen ja perheen ongelmien ratkaiseminen lisäävät ja vahvistavat turvallisuuden tunnetta ja edesauttavat haaveiden ja toiveiden saavuttamista.

Lisämateriaalia

- **Väkivallasta turvallisuuteen**
Ahola, T. & Ahola, M. 2016.
- **Vääryydestä vastuuseen.** Miten ohjata lapset ja nuoret ottamaan vastuu teoistaan. Ahola, T. & Hirvihuhta, H. 2000. Opetushallitus.
- **Ratkaisukeskeisen terapian oppikirja.**
DeJong, P. & Berg, I.K. 2013.
- **Hyödyllisiä kysymyksiä – haastattelukortit.**
Lyhytterapiainstituutti. 2016.